



## Õiguskantsleri Kantselei

RCATEenused OÜ  
info@rcateenused.ee

Teie nr

Meie 30.04.2026 nr 14-1/260836/2603645

### Talihooldle hankelepingu täitmise vaidlus

Austatud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole seoses vaidlusega, mis Teil on tekkinud Kiili vallaga teede talihoolduse lepingu täitmisel. Te ei nõustu vallavalitsuse otsusega vähendada Teile tehtud töö eest makstavat tasu.

Küsite, kas vallal oli õigus teha selline otsus Teid kaasamata ning kas valla vastavat akti tuleb pidada haldusaktiks. Ühtlasi palute anda hinnang valla tasu vähendamise meetodikale. Nendele küsimustele vastamiseks tuleb kõigepealt kindlaks teha, kas Teie ja valla vahel sõlmitud leping on olemuselt haldusleping või tsiviilõiguslik leping. Sellest sõltub, kas tegemist on avalik-õigusliku vaidlusega, mille korral saab õiguskantsler Teie avalduse menetlusse võtta ([õiguskantsleri seadus](#) (ÕKS) § 19), või eraõigusliku vaidlusega, mille lahendamine kuulub maakohtu pädevusse.

Riigihanke „Talihoole Kiili valla teedel 2025–2029“ tulemusel RCATEenused OÜ ja Kiili Vallavalitsuse vahel sõlmitud lepingut (nr 8-7/220-25) on alust pidada tsiviilõiguslikuks lepinguks. Selle lepinguga on vald ostnud sisse avaliku ülesande (valla teede korrashoiu korraldamine) täitmiseks vajaliku abistava teenuse ilma, et sellega reguleeritaks kolmandate isikute õigusi ja kohustusi või et töövõtjale oleks antud üle avaliku võimu teostamise volitus.

[Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse](#) (KOKS) § 6 lõike 1 järgi on omavalitsusüksuse ülesanne muu hulgas valla või linna teede korrashoiu korraldamine, kui see ülesanne ei ole seadusega antud kellegi teise täita. Teede korrashoiu korraldamine on avalik ülesanne. KOKS § 35 lõike 5 järgi on vallal või linnal õigus oma ülesannete täitmiseks sõlmida lepinguid.

[Halduskoostöö seaduse](#) (HKTS) § 3 lõike 2 järgi võib kohalik omavalitsus talle seadusega või selle alusel pandud haldusülesannet (avalikku ülesannet) volitada juriidilist või füüsilist isikut täitma seaduse alusel antud haldusaktiga või seaduse alusel HKTS-s sätestatud tingimustel ja korras sõlmitud halduslepinguga. Halduslepinguks kvalifitseerub avalike ülesannete täitmise tagamiseks sõlmitud leping juhul, kui lepinguga on eraõiguslikule isikule antud avaliku võimu volitusi või kui leping reguleerib kolmandate isikute subjektiivseid avalikke õigusi (vt RKHKo 20.10.2003 otsus asjas nr [3-3-1-64-03](#), p 12).

Samas võib eraõigusliku isiku kaasata avaliku teenuse osutamisse ka nii, et eraisiku roll on üksnes abistav ning tal puudub ulatuslik otsustusõigus teenuse osutamise korraldamisel, s.t talle ei anta üle avaliku võimu volitusi (TlnRKm 20.05.2019 otsus nr [3-18-1946](#), p 21). Nii võib avaliku ülesande

üleandmine erasektorile toimuda ka tsiviilõigusliku lepingu alusel eeldusel, et täidetud on HKTS § 3 lõikes 4 nimetatud kriteeriumid.

HKTS § 3 lõige 4 sätestab, et haldusülesande täitmiseks volitamise korral võib sõlmida tsiviilõigusliku lepingu, kui seadus ei näe ette üksnes halduslepingu sõlmimist, lepinguga ei reguleerita avaliku teenuse kasutaja või muu kolmanda isiku õigusi ega kohustusi, riiki või kohalikku omavalitsust ei vabastata tal lasuvatest kohustustest ja ülesande täitmisel ei kasutata täidesaatva riigivõimu volitusi. Kui lepingust selgelt ei nähtu poolte tahe sõlmida tsiviilõiguslik leping, eeldatakse, et tegemist on halduslepinguga.

Praegusel juhul ei määra seadus kindlaks lepingu liiki, mistõttu tuleb lähtuda lepingu sisust ja HKTS-is sätestatud valikuvabaduse piiridest (RKHKm 21.11.2018 otsus nr [3-17-1329/27](#), p 10-12). Riigihangete registris riigihanke nr 300131 „Talihoole Kiili valla teedel 2025-2029“ hanke alusandmete kataloogis avaldatud hankelepingu projektis (vt [Riigihangete register 7.0.4](#)) ei ole viidet sellele, et tegemist oleks halduslepinguga. Seevastu võib lepingu projekti punktist 8.1, milles on pooled leppinud kokku lahendada lepinguga tekkivad vaidlused Harju Maakohtus, järeldada poolte tahet sõlmida tsiviilõiguslik leping (vrd. RKEKm 23.04.2020, [3-19-2347/7](#), p 19; vrd. RKHKO 19.06.2014 otsus nr 3- 3-1-19-14, p 14).

Seda, et tegemist on tsiviilõigusliku lepinguga kinnitas õiguskantsleri nõunikule ka Kiili Vald. Kiili Vald selgitas: „*Tegemist on selgepiirilisel töövõtulepinguga eelkõige põhjusel, et töövõtjale ei ole antud üle avalikku võimu, mis on obligatoorne eeldus halduslepingu instituudi rakendamiseks. /.../ Lume lükkamine on küll valla kohustus, kuid teenuse osutaja ei teosta avalikku võimu. Ta ei otsusta isikute õiguste ega kohustuste üle, vaid teeb füüsilist tööd. Seetõttu on tegemist teenuse ostmisega ning leping kvalifitseerub tsiviilõiguslikuks töövõtulepinguks.*“

Seega tuleb õiguskantsleril jätta Teie avaldus läbi vaatamata, sest õiguskantsler ei saa sekkuda eraõiguslikkesse vaidlustesse (ÕKS § 25 lg 1). Kui Te ei nõustu valla otsusega vähendada Teile tehtud talihooldustöö eest makstavat tasu, on Teil õigus pöörduda hagiavaldusega Harju Maakohtu poole (vt [Hagiavalduse esitamine](#)). Seejuures võib maakohus asuda lepingu olemuse küsimuses ka teistsugusele seisukohale.

Loodame, et nendest selgitustest on Teile abi.

Austusega

*/allkirjastatud digitaalselt/*

Evelin Lopman  
ettevõtluskeskkonna osakonna juhataja-õiguskantsleri nõunik  
õiguskantsleri volitusel